

תומר בן אז"ר

רומן היסטורי של אביבה ברושי

אביבה ברושי, "חייו ומותו של המלך מוקטסומה הגדול", רומן היסטורי

הספר מבוסס על עובדות ותאריכים ועל מסמכים היסטוריים אותנטיים, ועם זאת הוא עשיר בדמיון. חברים שקראו אותו אומרים שזה ספר מצויק, ואני מוסיף: מיוחד ומקורי מאוד. והוא גם יופי של שיעור בהיסטוריה, אנתרופולוגיה ופילוסופיה, ובטבען ההרסני של המלחמות.

...

עדינה מור חיים

"איך כותבים על האבך הפכד"

גיורא פישר, "צירי חיים", שירים, קשב לשירה, תשע"ד, 2014, עמ' 84

מרות מרחק הזמן והניסיון להתאזרח בחיי שיגרת משוררים, עולה מן השירים בקובץ צירי חיים זיכרון אובדן בנו של המשורר גיורא פישר, מרום פישר, שנפל בג'נין במהלך מבצע חומת מגן בשנת 2002, ואשר הניב את ספר שיריו הראשון אחרי זה.* בנוסף לכך שהם מזכירים לנו שאין חדש תחת השמש, ביטויי הכאב, האובדן וחוסר האונים, באים לידי ביטוי בעיקר בהתדיינות עם השפה הבלולה שיצר אלוהים על-פי המיתוס התנ"כי של מגדל בבל. הפתרון לכך נמצא במוזיקה, והיא זו המסמנת את הליריקה של פישר, שכן דוברת היא "שפה אחת ודברים אחדים", כפי שזה מופיע בשיר הראשון בקובץ, "קול המוזיקה" (עמ' 9: "בְּדֶרֶךְ לְקִרְיַת מְלֶאכִי אֲנִי שׁוֹמֵעַ / אֶת הַסִּינִי צ'וֹ לִיאֲנֹג לִי / בְּקוֹנְצֵרְטוֹ לְכַנּוֹר שֶׁל פְּרוֹקוֹפִייב. / עַל הַפִּילֵה־רְמוֹנִית שֶׁל לוֹס אַנְגֵּלְס / מְנַצֵּחַ הַפִּינִי אֶסֶה פִּקֵּה סְלוֹנֵן. // אֱלֹהִים בְּלֹל שְׁפֹת כָּל הָאָרֶץ / נִפְץ מִגְדָּלִים. // רַק הַמוֹזִיקָה נִצְחָה אוֹתוֹ: / עֲלֵי כַנּוֹר וְעֲלֵי נֶבֶל הִיא דוֹבְרַת / שְׁפָה אַחַת וּדְבָרִים אֲחָדִים // וְרֵאשָׁה בְּשָׂמַיִם.

שפתו של פישר מתכווננת תוך כדי העלאת שאלות רטוריות, כמו השאלה העולה בשיר "אובך" (עמ' 35), בדבר

ספרה של ד"ר אביבה ברושי, "חייו ומותו של המלך מוקטסומה הגדול" הוא רומן היסטורי על התנגשויות התרבויות של הספרדים והאצטקים בתקופת תור הזהב שלהם, והוא סוקר את התקופה משלוש נקודות מבט שונות: של הכובש הספרדי שמעוניין באוצר האדיר שגילה ביבשת, ותוך כדי כך להשליט על ה"ילידים" את

"דת האמת", דתו של ישו; של המלך מוקטסומה (שהספרדים מכנים אותו מונטזומה) החכם או התמים או גם וגם; ושל נסיכה אינדיאנית מיוחדת מאוד, שנמכרה לעבדות, ובהיותה שפחה הצליחה לשמש כשחקנית משמעותית בדברי הימים של אמריקה התיכונה.

את קולם של הספרדים מבטא קצין בצבאו של קורטס, ביומן שהוא כותב ומתעד בו את מהלך הקרבות: קולו של המלך משקף את לבטיו: האם הזרים שהגיעו מרחוק הם אלים, שכתבי הקודש הקדומים מבשרים על בואם, וחזרתם המובטחת ליבשת תביא עמה אושר ועושר, או בבני אדם יורקי אש שרק תאוות הוזהב מדריכה את צעדי, הם והם יגזלו וישמידו כל מי שיעמוד בדרכם.

ובין שני הצדדים היריבים נשמע קולה של האישה, הנסיכה מלינלי שהפכה דוניה מרינה בפי הספרדים – תורגמנית, מאהבת, בוגדת – דמות רבת פנים שהיסטוריונים רואים בה את האחראית למפלתם של האינדיאנים.

* יצא לאור בהוצאת עם עובד. תל-אביב. 120 עמ'.

